

benou tím, že činným byl nepřislušný úřad; v posledním tomto případě činí pak zákon opět rozdíl mezi zmatečností jevící se jako důsledek toho, že nebylo tu příslušnosti vzhledem k jednotlivým úkonům, jako ku př. jest vyhledávání skutkového podkladu, vyšetřování, popis skutku atd. a mezi zmatečností v tom případě, že učinil rozhodnutí nepřislušný úřad.

II. Zmatečnost při úředních výkonech nepřislušných úřadů.

Onen úřad, při kterém přísluší některému z vyšších úředníků pro případ odsouzení obviněného nějaký trestní podíl, není zmocněn k úředním výkonům nařízeným v § 514 č. 1 a 2 (vyhledávání skutkového podkladu, vyšetřování atd.), třeba by obviněný sám přivolil k tomu, by dotyčný úřad onen úkon provedl. Nešetří-li se tohoto nařízení, stává se vždycky neplatným celé řízení provedené úřadem k úřednímu výkonu nepovoláním (§ 527 odst. 2). V ostatních případech nemá úřední výkon nepřislušného úřadu ihned v zápětí zmatečnost; § 527 odst. 1. stanoví v té příčině toto: »Pustil-li se nějaký úřad neb orgán do vyhledávání nebo do vyšetřování v oněch případnostech, jež zákon jich úřední působnosti nepřikazuje, šetřil-li však při plnění úředního výkonu samého náležitou měrou zákonných ustanovení předepsaných pro tento úřední výkon, není sice úřední výkon ten sám o sobě neplatný, avšak úřadu k rozhodnutí povolanému vyhraženo jest právo k tomu, aby, uváživ dané okolnosti, nařídil opětné provedení úředního výkonu zcela nebo z části, pokud se toho potřeba shledá (§ 527 odst. 1 tr. z. důch.).

III. Zmatečnost při rozhodnutích nepřislušných úřadů.

Neplatno jest rozhodnutí, kteréž učinil úřad k tomu nepřislušný. Neplatnost tuto vysloviti může toliko onen úřad, k němuž přípustna jest další cesta proti učiněnému rozhodnutí (§ 528 tr. z. důch.).

IV. Zmatečnost následkem nešetření zákonných předpisů vůbec.

Zkoumati a zrušiti přihodivší se zmatečnost příslušen jest toliko vrchní důchodkový soud a nejvyšší důchodkový soud. Vyzírá-li totiž z prozkoumaného jednání očividná zmatečnost jeho, povinen jest vrchní soud rozhodnutí ono zrušiti a zavésti nápravu v řízení, třeba by žadatel o milost výslovně uznával právoplatnost rozsudku (§ 862 tr. z. důch.). Vrchní soud nemůže k odvolání nebo k žádosti o udělení milosti podané obviněným nebo osobami v jeho jménu jednajícími nebo uvězněným změnit v ne prospěch jeho rozsudek, z něhož podáno bylo odvolání nebo žádost o udělení milosti. Tím však nevylučuje se možnost toho, aby rozsudek zrušen byl a zavedena v řízení náprava, jestliže zjistí se, že rozsudek zřejmě jest neplatný (§ 863 tr. z. důch.). Stejným způsobem postupovati má nejvyšší důchodkový soud vyřizuje opravné prostředky a žádosti podané o udělení milosti (§§ 862 č. 1, 2, 3, 863, 864 tr. z. důch.).

Změna jména.

I. Každý občan státní přináší si zvláštní jméno přicházejí na svět. Nalezencům však, k jichž zplození a porodu nikdo se znáti nechce, dává se jméno z úřední povinnosti, takže v naší době hlavně o to pečovati dlužno, aby nedály neoprávněné a pořádku se přičící změny jména rodového (srv. Lienbacher o veřejné bezpečnosti). Změnit jméno vůbec dovoluje se jen ve případech hodných zvláštního zřetele. Nejv. rozhodnutím ze dne 12. března 1866 přeneseno bylo právo povolovati změnu jména

na zemský úřad; dosud příslušelo ministru (výn. stát. min. ze dne 18. března 1866 č. 1452). Změna rodového jména má místo pravidelně při přestoupení k náboženství křesťanskému nebo při propůjčení šlechtictví, bylo-li výslovně k tomu dáno povolení a šetřeno náležitě opatrnosti (dek. dv. kanc. ze dne 5. června 1826 sb. zák. polit. sv. 54 č. 36). Změna jména po zákonu se nepřipouští a připojení nového jména pokládati jest na roveň změně jména (rozh. min. sprav. ze dne 9. června 1871 č. 6953, ze dne 23. května 1873 č. 7875, ze dne 21. října 1876 č. 14.601 a ze dne 9. června 1877 č. 6953). Jelikož nemáme nijakého zákonného ustanovení, jež by obmezovalo užívání jména manželova na čas trvání manželství, nebo jež by odnímallo manželce jméno, kteréž obdržela při sňatku, zejména pro ten případ, když dojde k rozloučení manželství, nemůžeme tvrditi, že by rozloučením měla žena právo nebo i právo jen přijati ono jméno, jež jí před sňatkem přináleželo (vyjádření min. sprav. ze dne 13. března 1870, časop. »Zeitschrift für Verw.«, IV. r. č. 26 str. 102; rozh. min. vnitra ze dne 27. července 1869 č. 9734, časop. »Zeitschrift f. V.« z r. 1869 č. 31). Patent ze dne 23. července 1787 č. 698 sb. zák. soud. vydán byl pro veškery dědičné země za tím účelem, aby při jménech Židů vyvarováno bylo nepořádkům v politickém a soudním řízení, jakož i v životě jich soukromém; patent tento stanoví, že mají býti Židé ve všech provinciích přidržáni k tomu, aby každý otec rodiny užíval pro rodinu svou, poručník pro sirotky své a každá mužská osoba svobodná, která není ani v moci otcovské, ani v poručenství ani opatrovnictví, určitého rodového jména a sice musí užívati příjmení a jména v řeči německé. Stejným způsobem vydány byly podobné předpisy pro Židy v Haliči patentem ze dne 21. února 1805 sv. 24 č. 19 sb. zák. pol.

II. Právo poplatkové.

Žádosti o změnu jména podléhají z prvního archu kolku 5 zl. (pol. saz. 43 c) ad 1 popl. z.).

Změna náboženství viz Náboženství.

Změna práv a závazků viz Přeměna práv a závazků.

Změna provozovárny živnostenské viz Provozovárny živnostenské, jich změny a rozšíření.

Změna trestu viz Přeměna trestu.

Zmocněnec viz Plnomocenství.

Zmocněnec obchodní viz Prokura a plnomocenství obchodní.

Zmrzačení sebe sama.

I. Zmrzačí-li někdo sebe sama, porušuje tím především povinnosti vůči sobě samému a po případě vůči třetím osobám, jež vyživovati jest povinen, stane-li se zmrzačením úplně nebo částečně k výdělku neschopným. Avšak stát tresce jen tehdy zmrzačení sebe, činí-li je kdo s úmyslem, aby stal se nezpůsobilým k vojenské službě aneb aby této službě se vyhnul uměle způsobenými tělesnými vadami.

II. Vojenský zákonník trestní rozeznává mezi ublížením sobě a zmrzačením se. Ublížení sobě zařaděno jest ve druhé hlavě mezi t. zv. vojenské zločiny a přečiny, jimiž porušují se povinnosti vojenské služby a stavu vojenského, kdežto zmrzačení sebe jest přečinem proti tělesné bezpečnosti. I liší se delikt ublížení sobě od zmrzačení se tím, že subjekty onoho zločinu jsou vojenské osoby, které na válečné články přísahaly, kdežto při zmrzačení se přihlížíme ke všem ostatním osobám, jež právě